

А.І. Глушаченко

аспірант

Сумський національний аграрний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ ДОКУМЕНТУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ В УМОВАХ АВТОМАТИЗОВАНОГО ОБЛІКУ

Першим етапом реалізації бухгалтерських записів є реєстрація подій у господарському житті кожного суб'єкта ведення господарської діяльності, а саме складання первинних бухгалтерських документів. Бухгалтерські документи підтверджують проведення господарських операцій їх правдивість і точність відображених в них облікових даних та допомагають виявляти помилки в бухгалтерських записах і в економічних обрахунках.

У науковій літературі останні дослідження щодо документального оформлення фактів господарської діяльності підприємства були проведені у працях таких вітчизняних вчених-економістів, як Т. Бутинець, С. Волков, П. Герасим, Л. Гнилицька, Л. Гуцаленко, Н. Жук, Г. Журавель, В. Завгородній, О. Золотухін, С. Івахненко, Г. Кірейцев, М. Козлова, П. Куцик, С. Легенчук, В. Лінник, Р. Марценюк, М. Огійчук, І. Орлов, І. Садовська, В. Сопко, Н. Ткаченко, П. Хомин, В. Шевчук, А. Янчев та інших. Але проблеми порядку підтвердження подій здійснення господарських операцій в контексті обліково-юридичного аспекту на сучасному етапі використання інформаційних технологій не достатньо досліджено.

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»(ст. 8) передбачена альтернативність у виборі форм організації ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової звітності та її подання. Сучасне визначення первинного документа звучить так: «Первинний документ — це документ, який містить відомості про господарську операцію»[1].

Тобто первинний документ вже не має такої функції — підтверджувати факт здійснення господарської операції. Вважаємо, що принципово в цьому

плані нічого не змінилося. Основною ознакою за якою бухгалтерські первинні документи різняться між собою є їх суть або зміст. Зміст документа визначається фактом господарської операції, яка в ньому фіксується, а зміст господарської операції – це результат цілеспрямованої діяльності особи, яка складає первинний документ. Отже, первинний документ та господарська операція – це нерозривно пов’язані між собою економічні категорії [2].

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» та Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку №88 від 24.05.1995 р., що затверджене Наказом Міністерства фінансів України[3], всі господарські операції відображаються у бухгалтерському обліку методом їх суцільного і безперервного документування. Показники в обліковій реєстрі заносяться на підставі показників первинних документів, які являють собою ці документи, створені у письмовій або електронній формі, що фіксують та підтверджують господарські операції, включаючи розпорядження та дозволи керівника на їх проведення.

Документи, створені засобами обчислювальної техніки на машинних носіях, застосовуються у бухгалтерському обліку за умови надання їм юридичної сили і доказовості. Таку доказовість надають первинним документам обов'язкові та додаткові реквізити. З 03.01.2017 р. введено в дію зміни, що стосуються засад бухгалтерського і податкового обліку — первинних документів згідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо усунення адміністративних бар'єрів для експорту послуг» від 03.11.2016 № 1724-VIII[4].

Відбулись певні зміни в змісті форм первинних форм, зокрема в елементі обов'язкові реквізити. Тут є важливе нововведення: «місце складання» — тепер розглядають, як не обов'язковий реквізит первинного документа. Усі інші обов'язкові реквізити первинного бухгалтерського документу загалом залишилися. До них належать (ч. 2 ст. 9 Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність»):

— назва документа (форми);

- дата складання;
- назва підприємства, від імені якого складено документ;
- зміст, обсяг і одиниця виміру господарської операції;
- посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення;
- особистий підпис або інші дані, що дають можливість ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

Необхідно враховувати зміни, що внесені до поняття електронні документи. Нарешті в Законі «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» зафіксували можливість складання первинних документів в електронній формі. Раніше це було закріплено тільки в Положенні № 88. Зрозуміло, що первинні документи, складені в електронній формі, застосовуються у бухгалтерському обліку за умови дотримання вимог законодавства про електронні документи і електронний документообіг. Очевидно, що маються на увазі вимоги щодо електронного цифрового підпису.

Значна кількість сільськогосподарських підприємств мають низький ступінь організації автоматизації складання первинної документації Рис. 1.

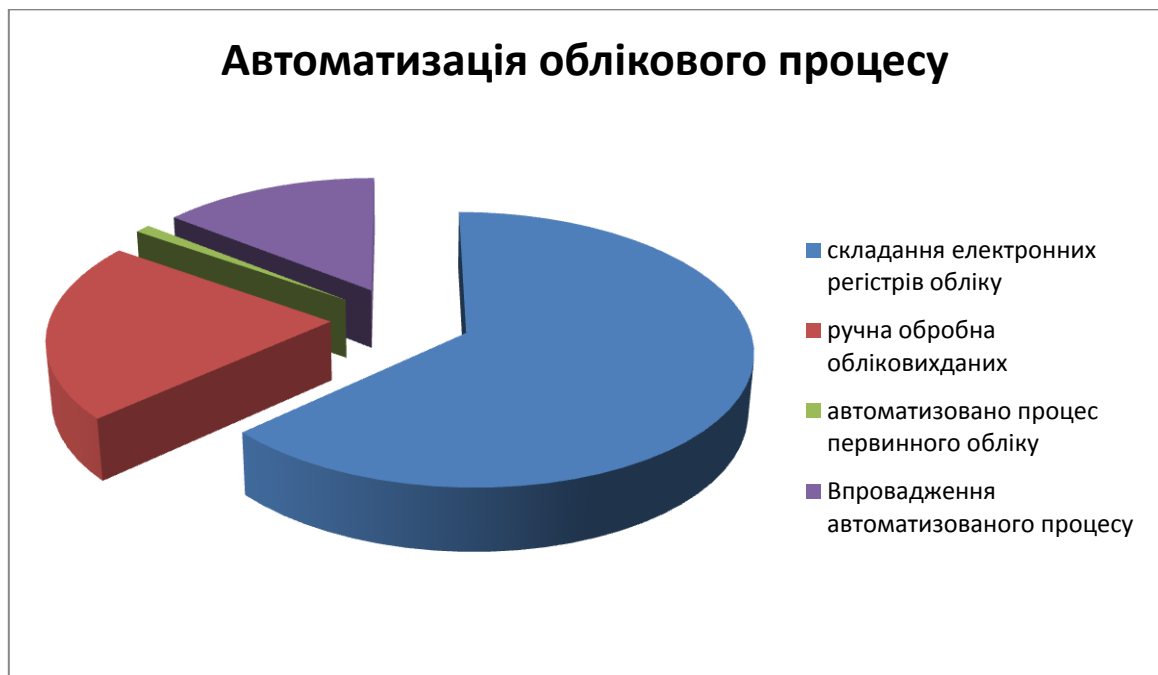


Рис. 1. Структура сільськогосподарських підприємств Сумської області за формами обробки інформації.

Дослідження особливостей ведення документообігу сільськогосподарських підприємств в Сумській області, визначило існування певних проблем у площині автоматизації обліку. Так, близько 62 % підприємств мають лише частково автоматизований процес обліку, 21 % підприємств здійснюють всі облікові операції вручну, і тільки один % має повністю автоматизований процес обліку, майже 14 % підприємств знаходяться в процесі впровадження автоматизації обліку.

Отже, можна зазначити, що сільськогосподарські підприємства на сучасному етапі проходять період вивчення можливості застосування електронних первинних документів створених за допомогою програмного забезпечення «1С:Підприємство 8» та подальшого розвитку електронного документообігу.

Перелік використаної літератури

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Верховна Рада України; Закон від 16.07.1999 № 996-XIV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Сук Л. Сук П. Організація документування господарських операцій та документообігу [Текст] / Л. Сук / Бухгалтерія в сільському господарстві: Всеукраїнський щомісячний науково-практичний журнал. – 2007. - №18. – с. 6-18.
3. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0168-95>
4. Про внесення змін до деяких законів України щодо усунення адміністративних бар'єрів для експорту послуг: Закон України 03.11.2016 № 1724-VIII [Електронний ресурс] – Режим доступу // www.zakon5.rada.gov.ua/1724-VIII.